

RÕUGE VALLA RAAMATUKOGU 2024. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	3
2	Juhtimine ja personal.....	6
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	9
4	Kogude kujundamine	13
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	16
6	Raamatukogu turundus.....	23
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	24

1 Aasta lühikokkuvõte

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

Rõuge Kogukonnafestival – esimest aastat osales Rõuge Valla Raamatukogu Rõuge Kogukonnafestivalil Ööbikuorus. Raamatukogul oli oma telk pop-up raamatukoguga. Toimus raamatuvahetus "Võta raamat, jäta raamat". Kogukonnafestivali lastepäeval, töötubade vahel oli raamatukogu telgis rahunemispeatas. Raamatukogu teenuste tutvustamisega teadlikkuse suurendamine, et raamatukogu oleks rohkem pildis.

Osalemine projektis „Tark maaelu“ - Targa maaelu fookuses on eakad, kellele tagatakse tasuta nutiseade, mis on varustatud maapiirkondadele ja eakatele loodud rakendustega. Koos õpitakse nutiseadet ja selle erinevaid rakendusi kasutama. Läbi nutiseadme loodame maapiirkondade teenuste kättesaadavust parandada ning et väärikate kasutajatega koos valmiks läbimõeldumad nutitelefonipõhised teenused ja rakendused.

Luutsniku koduloolise raamatu „Ühe kogukonna mitu nägu: Luutsniku ja Vana-Laitsna kultuurilugu“ trükist ilmumine oli Luutsniku paikkonna jaoks kõige märkimisväärsimaks sündmuseks. Raamatukogul oli selle raamatu ilmumisel väga suur osa. Raamatu ettevalmistus kestis kaks aasta. Raamatuesitlus toimus 1. detsembril Luutsniku raamatukogus.

Ilon Wiklandi kohvernäitus-tegelustund „Pikk-pikk teekond“ – oli väga populaarne ja positiivne üritus millest said osa kõik Rõuge ja Haanja kooli õpilased. Rääkisime Ilon Wiklandi elust ja tegevusest ja koos erinevate tegevustega kujunes tund väga huvitavaks ja kaasahaaravaks. Kes veel ei teadnud kes või mis on voorimees, pastor, küüditamine, said ka need sõnad selgeks.

Vanade heade raamatute laat – Iga-aastane üritus Viitinas kus raamatukogu paneb müüki raamatukogudest maha kantud raamatud. Saadud tulu läheb raamatukogudele uute raamatute ostmiseks. Laat toimub koostöös Noortekeskuse noortega kes pakuvad laadakülalistele omavalmistatud suupisteid kohvikus „Noored köögis“. Laata juhib raamatukogunõid Rosaalie.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

2024 oli kultuuririkkuse aasta – tähistasime kõikides raamatukogudes näituste ja väljapanekutega nagu „Lugõmist võro keelen“, „Aastasõõr pokudõga“, „Võro kiil“, „Eesti ... 100 aastat“

Ema ja tütre luulet isa sünnipäevaks – Kristiina Ehin ja Ly Seppel-Ehin esitasid oma loomingut

Põhjamaade kirjandusnädala raames käsi külas Piret Päär kes jutustas Põhjamaade rahvajutte lastele ja täiskasvanutele.

Eakate teehommik – külalisteks vabatahtlikud noored Põhja-Makedooniast kes rääkisid oma maast ja kultuurist, näitasid videot oma rahva traditsioonidest, kuulasime nende rahvalaule ja õppisime koos ära ühe lihtsama rahvatantsu

Kohtumine Märkt Treieriga - Populaarsete hommikujuttude autor Märkt Treier on eesti ajakirjanik ja koolitaja, kelle sulest on ilmunud raamatuid, kus ta jagab humoorikaid tähelepanekuid Eesti igapäevaelust ja inimestest. Oktoobri lõpus nägi ilmavalgust uus raamat "Ära. Laulud laokil inimesest", millega ta meie ette astus.

Emakeelepäeva tähistamine lasteaias lastega – Mis on emakeel, miks on see keel meile nii tähtis, kuidas seda keelt hoida, missugust keelt meil veel räägitakse? Need ja veel mitmed küsimused said vastused loetud luuletuste ja jutuaajamise kaudu.

Vendade Gailite mälestuspingi avamine Nursi raamatukogu juures.

Getter Savi kunstialane isikunäitus „Kunsti arenemine läbi aastate“ Misso raamatukogus.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

Rõuge Kogukonnafestival – esimest aastat osales Rõuge Valla Raamatukogu Rõuge Kogukonnafestivalil Ööbikuorus. Raamatukogul oli oma telk pop-up raamatukoguga. Toimus raamatu vahetus "Võta raamat, jäta raamat". Lapsed said joonistada, värvida ning mängida lauamänge. Kogukonnafestivali lastepäeval, töötubade vahel, oli raamatukogu telgis rahunemispeatus, kus lapsed kohtusid raamatukogunõid Rosaaliega, kes lugesi ja jutustas muinasjutte. Kuulati ka Polina Tšerkassova jutte plaadimängijalt ning mängiti näpumänge.

Osalemine projektis „Tark maaelu“ - Tark maaelu on Eesti Teadusagentuuri poolt rahastatud uurimisprojekt, kus lõövad kaasa teadlased Tartu Ülikoolist, Tallinna Ülikoolist, Tallinna Tehnikaülikoolist ja Norra Trondheimi teadus- ja tehnoloogiaülikoolist. Targa maaelu fookuses on eakad, kasvav osa elanikkonnast, kelle tehnoloogiaga kohanemine on sageli aeglasem. Osalevatele eakatele tagatakse tasuta nutiseade, mis on varustatud maapiirkondadele ja eakatele loodud rakendustega. Koos õpitakse nutiseadet ja selle erinevaid rakendusi kasutama. Läbi nutiseadme loodetakse maapiirkondade teenuste kättesaadavust parandada ning et väarikate kasutajatega koos valmiks läbimõeldumad nutitelefonipõhised teenused ja rakendused.

Projektis osalesid Misso, Varstu ja Viitina haruraamatukogud. Raamatukoguhoidjad said vastava väljaõppe Tartu Ülikoolis et edukalt projektis osaleda ja oma piirkonna eakaid osalejaid juhendada ja toetada.

Iseteenindav raamatukogu - Seoses raamatukogude piiratud lahtioleku aegadega on vähenenud raamatukogude lugejaskond. Et antud olukorras pakkuda võimalikult head teenust ja ligipääsu raamatutele, siis on meil valla 3 harukogus „Iseteenindav raamatukogu“. Iseteenindav raamatukogu on mõeldud registreeritud lugejatele kes omavad nutitelefoni. Kõigis raamatukogudes on üleval kasutamishüpsid. Põhiliselt kasutab iseteenindava raamatukogu võimalust noorem lugejaskond. Eakamad inimesed soovivad külastada raamatukogu siis kui raamatukoguhoidja on kohal. Nende jaoks on oluline näost-näku suhtlemine ja soovitude saamine kirjanduse valikul.

Eakate teehommikud – igakuised eakate teehommikud on väga populaarsed üritused. Tehommikutel arutatakse erinevate teemade üle, käivad külas huvitavad inimesed kes jagavad oma teadmisi ja kogemusi, toimuvad õpi- ja töötoad jne.

Lugejate abistamine e-teenustega on väga tähtsal kohal ja vajalik eriti vananeva elanikkonnaga piirkonnas. Kõikide teiste e-teenustega abistamise kõrval oli sel aastal kõige rohkem abi tarvis sõidukaardi isikustamisega.

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

- Üheks eesmärgiks oli koostöö laiendamine ja tihendamine – koostöö erinevate valla allasutustega (rahvamajad, noortekeskused, koolid, lasteaiad, hooldekodud jne.). Alustasime koostööd Rõuge Noorsootöö Keskusega, toimusid esimesed ühised üritused eakatele, millesse olid kaasatud ka noored välisvabatahtlikud Põhja-Makedooniast. Koostöö vallavanema ja abivallavanemaga kokkusaamised eakatega teehommikute raames. Informatiivsed töötoad üle valla keskkonnaspetsialist Margit Päkaga prügi sorteerimisest. Koostöö Rõuge valla lasteaedade ja koolidega on suurenenud – toimuvad aine- ja tegelustunnid.
- Eesmärgiks oli ka osalemine erinevates projektides – osalesime „**Tark maaelu**“ projektis, mis läks väga edukalt ja suurearvulise osalejaskonnaga. Tulemus oli positiivne, suurenesid eakate oskused ja teadmised nutimaailmast.
- Samuti ühines raamatukogu projektiga „**Täiskäik**“ – kohalikele omavalitsustele suunatud arenguprogramm mille fookuses on täiskasvanute haridus, üle elukaare õpe. Projekti eesmärk on aidata kaasa täiskasvanute õppe süsteemsemale mõtestamisele ja toetamisele kohalikul tasandil – praktikate loomisele. Projekt on veel käimas.
- Eesmärgiks oli üle vaadata raamatukogude arvutite park, võimalusel selle uuendamine, Arvutipargi inventuur sai tehtud, välja vahetatud/uuendatud said kõikide raamatukoguhoidjate tööarvutid. Uuendatud said ka mõned AIP arvutid ja printerid. Töö arvutipargiga jätkub.
- Nursis oli plaanis suvel avada mälestuspink vendadele Gailititele (August, Karl ja Ernst) mis sai ka avatud

Kokkuvõtlikult võib öelda et seatud eesmärgid said täidetud ja on ka jooksvalt täitmisel uuel aastal. Töö kogude korrastamisega jätkub. Koostöö vallaga on hea ja valla poolt toetav.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

2024 aasta rahulolu küsitluse alusel on Rõuge valla rahuloluindeks 9,68. Rahuloluküsitluses osales 50 inimest.

Sõbralik, asjalik kiire teenindus. Väga paindlik ja abivalmis teenindus. Hea koduteenindus.

2 Juhtimine ja personal

KOV-i nimi	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.4 Rändraamatukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+2.4)	3.Teeninduspunktid e arv
2023	5229	1	1	8	0	9	0
2024	5121	1	1	8	0	9	0

2.1 Juhtimine

Kui 2023 aasta oli suurte muudatuste aasta Rõuge valla raamatukogudele, siis 2024 oli märksa rahulikum aga täis töid ja tegemisi.

Raamatukogude koosseis 2024 aastal ei muutunud. Rõuge Valla Raamatukogu alla kuulub 8 haruraamatukogu + Rõuge raamatukogu, kokku 9 raamatukogu, kus töötab kuus osalise tööajaga raamatukoguhoidjat ja täiskohaga raamatukogu direktor.

Kokku on 4 täistöökohta: 3 täistöökohta on jagatud Rõuge, Viitina, Haanja, Ruusmäe, Luutsniku, Varstu, Nursi, Misso ja Mõniste raamatukogude vahel ja 1 täistöökoht on direktori töökoht.

3 raamatukoguhoidjat jagavad oma koormust 2 raamatukogu vahel. Allolev tabel toob ära raamatukogude lahtioleku ajad ja raamatukoguhoidjate koormused.

Rõuge valla raamatukogud	LAHTIOLEK	KOORMUS
Luutsniku haruraamatukogu	E 10:00-15:00, R 10:00-15:00	0,25
Haanja haruraamatukogu	T 11:00-17:30, N 11:00-17:30	0,8
Rõuge haruraamatukogu	K 9:30-17:00, R 9:30-17:00, L 9:00-14:00,	
Nursi haruraamatukogu	T 9:00-15:00, N 11:00-17:00	0,3
Misso haruraamatukogu	E 10:00-14:00, N 13:00-17:00, R 9:00-13:00	0,3
Viitina haruraamatukogu	K 9:00-15:00, N 9:00-16:00, R 9:00-16:00	
Ruusmäe haruraamatukogu	T 9:00-18:00 + 1 tund koduteenindus	0,75
Krabi kojukanne	Iga kuu viimasel kolmapäeval	
Mõniste haruraamatukogu	T 10:00-17:00 + 1 tund koduteenindus	0,6
Varstu haruraamatukogu	E 9:00-16:00, N 9:00-17:00 + 1 tund koduteenindus	

Varstu ja Mõniste haruraamatukogude raamatukoguhoidja Merike Kender suundus välja teenitud pikale puhkusele, pensionile, 12. septembril. 16. septembril alustas tööd uus raamatukoguhoidja Kadi Illison.

Raamatukoguhoidjate töökoormus muutus Luutsniku haruraamatukoguhoidjal, mis vähenes seoses tervislike põhjustega. Viitina haruraamatukoguhoidja töökoormus suurenes seose Ruusmäe harukogus töötamise lisandumisega.

2.1.1 Rahvaraamatukogu nõukogu

Novembris 2023 moodustati Rõuge Valla Raamatukogu Nõukogu mis käis koos ka 2024 aastal. Koosolekul tegi raamatukogu direktor nõukogule kokkuvõtte 2023 aastal toimunud lugejate küsitlusest, esitas 2023 aasta tegevusaruande ja 2022/2023 raamatukogude kasutamise statistilise ülevaate. Kokku lepitati et raamatukogu direktor esitab nõukogule ka 2024 aasta raamatukogude tegevuskava, mis sai ka esitatud.

Raamatukogu nõukogu on olnud toetav organ raamatukogude igapäevases tegevuses.

2.1.2 Rahvaraamatukogu arengukava

Raamatukogu on kaasatud KOV-i arengukava koostamisse. Kuna KOV-i arengukava ülevaatamine ja muutmine/täiendamine toimus 2024 aastal, siis selle tulemusel on jõutud otsusele et üheks võimalikuks variandiks võiks saada hariduse-sotsiaali- kultuuri valdkonna ühine arengukava. Selle aruteluga tehti algust 2024 aastal ja 2025 aastal arutelud jätkuvad ja selguma peaks kas minnakse edasi ühise arengukava koostamisega või iga valdkond koostab oma arengukava. Vastavalt tehtavale otsusele liigutakse ka edasi.

2.2 Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.23 €	Seisuga 31.12.24 €	Muutus %
Eelarve kokku	93.334	157.120	+41%
Tööjõukulu*	63.926	93.856	+32%
Komplekteerimiskulu	18.839	27.748	+32%
sh KOV-ilt	8.248	17.378	+53%
sh riigilt	10.591	10.370	-2%
sh KuM-ilt	0	0	0
Investeeringukulu**	0	0	0
sh KOV-ilt	0	0	0
sh riigilt	0	0	0
sh KuM-ilt	0	0	0
Infotehnoloogiakulu	4.004	6.098	+34%

2.2.1 Raamatukogu projektid

Raamatukogu ei esitanud projektitaotlusi, küll aga osales alltoodud projektides

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus	Staatuse (lõpetatud, käimasolev vms)
Tarkmaaelu	Tartu Ülikool	2024-2025			Käimasolev, lõpufaasis
Täiskäik	Kasvulava, Haridus-ja Teadusministeerium, Erasmus+ programm	2024-2025			Käimasolev

Tark maaelu on Eesti Teadusagentuuri poolt rahastatud uurimisprojekt, kus löövad kaasa teadlased Tartu Ülikoolist, Tallinna Ülikoolist, Tallinna Tehnikaülikoolist ja Norra Trondheimi teadus- ja tehnoloogiaülikoolist.

Targa maaelu fookuses on eakad, kasvav osa elanikkonnast, kelle tehnoloogiaga kohanemine on sageli aeglasem. Osalevatele eakatele tagatakse tasuta nutiseade, mis on varustatud maapiirkondadele ja eakatele loodud rakendustega. Koos õpitakse nutiseadet ja selle erinevaid rakendusi kasutama. Läbi nutiseadme loodame maapiirkondade teenuste kättesaadavust parandada ning väärivate kasutajatega koos valmiks läbimõeldumad nutitelefonipõhised teenused ja rakendused.

Rõuge vallast osalevad selles projektis Misso, Varstu ja Viitina haruraamatukogud.

Raamatukoguhoidjad said vastava väljaõppe Tartu Ülikoolist ja osalesid oma raamatukogu piirkonna eakate lugejate grupi juhina.

Täiskäik on kohalike omavalitsuste arenguprogramm, mille eesmärkideks on täiskasvanuhariduse mõtestamine, reaalsete tegevuste ellu kutsumine, hoo andmine ja koostööpartnerite leidmine, mis haakuvad Rõuge valla plaanidega täiskasvanuhariduse edendamiseks. Programmis osaleb ka Rõuge Valla Raamatukogu.

2.3 Personal

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
7	4

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Varstu ja Mõniste haruraamatukogude raamatukoguhoidja suundus välja teenitud pikale puhkusele, pensionile, 12. septembril ja 16. septembril alustas tööd uus raamatukoguhoidja.

Seoses tervislike põhjustega vähendati Luutsniku/Ruusmäe haruraamatukogude raamatukoguhoidja töökoormust. Raamatukoguhoidjale jäi töö Luutsniku haruraamatukogus. Ruusmäe haruraamatukogu koormuse võttis enda kanda Viitina haruraamatukogu raamatukoguhoidja kelle töökoormus seoses sellega kasvas.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

2024 aastal raamatukoguhoidja kutset ega ülikoolis kraadi keegi Rõuge Valla Raamatukogu raamatukoguhoidjatest ei omandanud. Kõigil raamatukoguhoidjatel v.a. ühel, on kas erialaharidus või kutsekoolitus läbitud. Vajadusel ja võimalusel võetakse täienduskoolitusi.

2.3.3 Täienduskoolitused

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	0
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	1
Meeskonnatöö ja koostööoskused	1
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	1
Kogude kujundamine ja haldamine	1
Teenuste pakkumine ja arendus	1
Klienditeenindus	1

Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	1
Digi- ja meediapädevused	1
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	1
Kultuur ja kirjandus	1
Uue töötaja koolitus – 3 täis õppepäeva	1

Lugejakoolitus ja teenuste arendamine – kuidas koolitada lugejaid, et nad saaksid paremini kasutada raamatukoguteenuseid, näiteks digitaalsete ressursside leidmine, ja arendada koostööd kohalike kogukondadega.

Meedia- ja infopädevus – koolitus, mis keskendub info hindamisele ja kriitilise mõtlemise arendamisele, et raamatukogutöötajad oskaksid paremini juhendada külastajaid usaldusväärsete allikate leidmisel.

Koostööoskused ja professionaalsed vajadused – raamatukogutöötajate koostööoskuste täiendamine, et tõhusamalt teha koostööd teiste haridussektori, kultuuri- ja teadusasutuste ning kogukondadega.

Võrumaa Keskraamatukogu igakuistest väga huvitavatest ja harivatest koolitustest, seminaridest ja väljasõitustest teistesse raamatukogudesse oli kasu nii eneseharimise kui ka professionaalse silmaringi laiendamise ja kogemuste jagamise eesmärgil. Osa võeti ka RARA pakutavatest koolitustest. Kaks raamatukoguhoidjat osalesid Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudi täiendõppeprogrammis „Raamatukogunduse suveakadeemia“

Koolituste mõju on mitmekesine. Koolitused pakuvad töötajatele uusi oskusi ja teadmisi, mis aitavad neil täita oma igapäevatööd efektiivsemalt, olgu selleks siis uute tehnoloogiate kasutuselevõtt, info töötlemine või teenuste täiustamine. Omandatud teadmised ja oskused võimaldavad raamatukogutöötajatel pakkuda täiendavaid teenuseid, mis on paremini kohandatud kogukonna ja lugejate vajadustega, võimaldavad raamatukogutöötajatel töötada oma külastajatega tõhusamalt, aidates neil navigeerida infotulvas.

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

Kuna kõik Rõuge valla raamatukogud jagavad hooneid teiste valla asutustega s.t. ühelgi raamatukogul ei ole oma enda hoonet, siis hoonetega seotud haldustegevused ja kulud on jagatud hoones asuvate asutuste vahel.

Sellel aastal sai kõige rohkem tähelepanu Viitina raamatukogu. Raamatukogu sai uue kamina ja uued laevalgustid. Kamina paigalduse käigus said lõpuks paika pandud ka uued raamaturiulid lastekirjandusele.

Ruusmäe raamatukogu sai väga vajaliku ruloo oma katuseaknale ja raamatukogu sai ilusa korrektse näo uute raamaturiulitega.

Rõuge raamatukogu sai voldikkardina raamatukoguhoidja laua tagusele aknale.

Haanja raamatukogu asub Haanja rahvamajas kus käib ettevalmistus suuremateks remonditöödeks et tõsta hoone energiasäästlikust. Remonditööd tehakse 2025 aasta suvel.

Remonditööde käigus vahetatakse välja Haanja raamatukogu laevalgustus, aknad ja kohendatakse kaugtöökohti.

Luutsniku raamatukogu esitrepile paigaldati kareda pinnaga katteplaadid. Raamatukogu välimine invakaldu vajab katet. Lugemissaali, inva wc ja koridori põranda katted on vaja täielikult välja vahetada veevariist tekkinud kahjustuste pärast.

Varstu raamatukogu ukse kohale paigaldati avariiväljapääsu valgusti.

Misso, Mõniste, Nursi, Rõuge raamatukogu ruumid on remonditud, valged ja soojad, momendil lisatöid ei vaja.

3.2 Ligipääsetavus

3.2.1 Ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele

Kahjuks kõikidel raamatukogudel ei ole juurdepääsu liikumispuudega inimestele või on juurdepääs osaline. Haanja, Misso ja Ruusmäe raamatukogud asuvad 2. korrusel, majas lifti ei ole. Seega puudub füüsilise puudega inimesel raamatukogule juurdepääs. Teenuse saab tellida 1. korrusele. Samuti pakume ka koduteenust nende piirkondade lugejatele kellel on raskusi liikumisega, et keegi ei jääks liikumisvaeguse tõttu teenindamata.

Ligipääsetavuse aspektid	Jah/ei
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	jah
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	jah
	Mitmes raamatukogus?
Raamatukokku on paigaldatud taktilised tähised	0
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	5
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	5
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	5
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	3
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	9
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	0
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	9
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	1
Muu (nimetada)	

3.2.2 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	381	35
Kasutajakoolitus		
Digipädevuste alane nõustamine		
Teenuseid kokku	3430	35

Koduteeninduse teenus on Rõuge vallas väga olulisel kohal. Rõuge valla elanikkond vananeb ja suurem osa lugejaist on eakad inimesed kes elavad hajaasustuse piirkonnas. Kuna 2023 aasta raamatukogu reformi tagajärjel suleti 2 raamatukogu siis nende piirkondade teenindamisel on olulisel kohal koduteenindus. Üleüldiselt pakuvad kõik Rõuge Valla Raamatukogu harukogud koduteeninduse võimalust vastavalt kliendi soovile või vajadusele siis nõude järgi. Lugejad, kellel on raskusi kodust välja saamisega, ei jää teenindamata. Teenindavad raamatukoguhoidjad ja koostöös valla Sotsiaalosakonnaga ulatavad abikäe ka sotsiaaltöötajad, kes üksikuid eakaid elanikke külastavad.

Põhiline koduteenus on raamatute ja ajakirjade laenutamine aga ka koopiategemine, arvutiõpetus (e-kirjad, digiallkirjad, pangaülekanded jne.), skaneerimine, päringutele vastamine, pesu pesemine. Luutsniku raamatukogu teeninduspiirkonnas on mitmeid erivajadusega lugejaid, kes teevad telefoni teel päringuid ja soovivad neid saada kas suuliselt või ka väljaprintitult paberkandjal.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Misso hooldekodu	6	2
Mõniste hooldekodu	2	15
Mõniste lasteaed	1	15
Rõuge Valla Rahvamaja	2	27
Varstu kool	6	38
Rõuge kool	7	162
Rõuge lasteaed	1	13
Haanja kool	3	40
Haanja lasteaed	4	50
Ruusmäe lasteaed	10	59
Viitina lasteaed	5	44
Võrumaa Keskraamatukogu	1	103
Võrumaa Arenduskeskus	1	230
Aigu om festival	1	190
Värska raamatukogu	1	12

Teenustest pakume peale raamatute laenutamise ja AIP arvuti kasutamise kohapeal lugemise võimalust, tutvuda uute raamatutega, vestelda huvitavatel teemal. Tähistame erinevaid tähtpäevi. Korraldame rühmiritusi kus loetakse ette jutte, kuulatakse laule, räägitakse erinevate tähtpäevade kommetest. Toimuvad raamatukogu tutvustavad tunnid lasteaedadele ja

koolidele, kus mis asub, kuidas leida, kuidas kasutada jne. Teeme teematunde kas siis loetud raamatu kohta või kirjanike kohta. Vanemaealistele on oluline, et saab suhelda raamatukogutöötajaga otse info saamiseks, lihtsalt kokku käia ja toredasti aega veeta.

Lasteaia laste raamatukogu külastamise mõju ja olulisus on mitmekülgne ning kannab endas olulist rolli laste arengu toetamisel. Raamatukogu külastamine on suurepärane võimalus arendada laste lugemis- ja õpikogemust, samuti nende sotsiaalseid ja kognitiivseid oskusi.

Koolilaste raamatukogukülastamise mõju ja olulisus on sama mitmekülgne ja oluline kui lasteaialaste puhul, kuid kooli staadiumis saavad lapsed raamatukogust veelgi rohkem kasu nii oma akadeemilises ja ka isiklikus arengus. Raamatukogus käimine ei ole vaid hariv kogemus, vaid ka arendav tegevus, mis arendab koolilaste lugemisvõimekust ja mõtlemisoskusi. Raamatukogud annavad ligipääsu erinevatele raamatutele mis aitavad arendada loovust ja kujutlusvõimet aga ka kirjutamisoskust.

Hooldekodu klientide raamatukogu teenuste mõju ja olulisus on samuti väga suur, kuna raamatukogud pakuvad täiskasvanutele, sealhulgas eakatele, võimalusi vaimse ja emotsionaalse heaolu toetamiseks. Raamatukogu teenused aitavad vähendada üksildust, arendada kognitiivseid võimekusi ning pakkuda vaheldust igapäevaelu rutiinist, olles samas ka sotsiaalne koht, kus luuakse suhteid teiste hooldekodu elanikega.

Varstu raamatukogus osutatakse paralleelselt raamatukogu teenusega ka postipunkti teenust. Omniva postipunkti olemasolu raamatukogus tuleb kasuks ka raamatukogule. Kui käiakse järel pakil või kirja saatmas, siis laenutatakse samaaegselt ka mõni raamat.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogu pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	0
Raamatukogusüsteem RIKS	9
Raamatukogusüsteem Sierra	0
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	1
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	9
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	3
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	0
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	9
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	5
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	0
Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoniga arvutit (nt koosolekuteks)	9
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	0
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, vlogide loomiseks)	0

Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	0
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	9
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	9
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinat	9
Raamatukogus saab värviliselt printida	4
Pesupesemise teenus	3

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

2024 aastal said uued tööarvutid järgmised raamatukogud: Varstu, Viitina, Ruusmäe, Rõuge, Luutsniku. Tööarvutid olid juba väga vanad, mõned isegi üle 10 aasta mis hakkas pärssima tööd ja programmide uuendamist.

Ruusmäe raamatukogu sai ka uue triipkoodi lugeja.

Uuendasime osaliselt ka lugejaarvuteid. Kõik arvutid said üle vaadatud IT spetsialisti poolt, korrastatud, programmid uuendatud jne.

Luutsniku raamatukogus vahetasime välja vanad printerid uue värvilise laserprinteri/paljundusmasina vastu.

Kõikides raamatukogudes on AIP arvutid ja WIFI ala. Kõikides raamatukogudes on võimalik teha kaugtööd ning väljaprinte ja paljundust. Värvilised printerid on Rõuge, Varstu, Misso ja Luutsniku raamatukogudes.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Haanja raamatukogul on Haanjas raamatukapp, mida kasutati sellel aastal 18 korda. Võrreldes eelmise aastaga on raamatukapi kasutus kasvanud.

Rõuge, Mõniste ja Varstu raamatukogudes on võimalik iseteenindus. Kõige suurem iseteeninduse kasutamine on Rõuge raamatukogus. Põhilised kasutajad on nooremapoolsed lugejad kel on hea suhe nutitelefoni. Eakamad lugejad eelistavad kohapealset teenindust et saaks suhelda raamatukoguhoidjaga.

Virtuaalkülastusi (RIKSWEB) oli 161.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Võrreldes 2023 aastaga oli meil rohkem rahalisi võimalusi kuna omavalitsus toetas raamatute ostmisel 1,50 EUR. teeninduspiirkonna elaniku kohta.

Jätakuvalt oli komplekteerimisel esikohal Eesti autorite looming, koduloolised trükised, teatmeteosed ning kui raha võimaldas püüdsime soetada järjeraamatuid.

Suureks abiks komplekteerimisel on olnud kolmapäevased Võrumaa Keskraamatukogu komplekteerimisosakonna juhataja Aigi raamatututvustused mis toimuvad üle videosilla.

Kogude komplekteerimine toimub Võrumaa Keskraamatukogu kaudu kust me saame soetada raamatuid hulgihinnaga.

Kuna komplekteerimise rahad on raamatukogudele piiratud siis me komplekteerime haruraamatukogude kogusid koostöös s.t. et raamatute tellimisel suhtlevad raamatukoguhoidjad omavahel ja otsustavad kes mida tellib et võimalikult suurem teavikute valik oleks üle valla olemas.

Tellitud raamatuid jagame raamatukogude vahel vastavalt lugejate soovile neid lugeda, läbi raamatukogudevahelise laenutuse (RVL).

Alati on võimalik ka järelkomplekteerida kui on kirjastuste sooduspakkumised.

Maapiirkondades soovivad inimesed lugeda meelelahutuseks ja tõsisema kirjanduse lugejaid on vähe. E-raamatuid me ei telli kuna puudub nende järele nõudlus.

Oleme andnud ka oma lugejatele võimaluse kaasa rääkida kogude komplekteerimisel. Selleks on kodulehel sisse seatud vorm mille abil saavad lugejad anda meile teada milliseid raamatuid nad sooviks oma piirkonna raamatukogus näha.

Sinu raamatusoovitus raamatukogule

Anna meile teada, millist uut raamatut sooviksid raamatukogust leida. Me ei suuda täita kõiki soovide, aga kui sinu poolt soovitatud raamatu lugejaid on rohkem kui ainult sina ja sinu sõber, siis proovime sellele soovile vastu tulla ja hangime selle raamatu.

Pane oma raamatusoovitus kirja **SIIN**.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Kõige suurema ringlusega ja seejuures kasutusega on ilukirjandus. Seejärel laste- ja noortekirjandus.

Rõuge valla raamatukogude lugejad on enamusest eakamad inimesed kellele meeldib lugeda ajaviite kirjandust, nii et ilukirjandus, ajaviiteromaanid on kõige populaarsemad.

Kuna vallas laste arv väheneb, siis lasteraamatute laenutus on väike nii Missos, Ruusmäel, kui ka Mõnistes. Missos ei ole enam ei kooli ega lasteaeda, seega on selles piirkonnas lapsi ainult suveperioodil mil nad tulevad oma vanavanemate juurde. Ruusmäel, raamatukoguga samas hoones, on küll lasteaia rühm kes ka aegajalt raamatukogu kasutab aga koolilapsi raamatukogus ei käi. Mõniste lapsed kasutavad rohkem Kuutsi koolis olevat raamatukogu, mis ei ole küll tegev, aga hoiab oma kogu avatud ja saadaval koolilastele.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

E-raamatuid ei tellita, sest nõudlus puudub ja enamus lugejaid on vanemad inimesed, kes soovivad lugeda paberkandjal raamatut. Ka noored loevad paremini paberraamatut. Rõuge Valla Raamatukogul ei ole e-lugereid.

Tellime põhiliselt ajaviite kirjandust kuna meie raamatukogude lugejaskond on vanemaealine. Esikohal on eesti autorite teosed.

Allolev tabel annab ülevaate Rõuge Valla Raamatukogu kogude seisust.

Rea kood	Teavik	Ühik	Kogud aasta algul	Juurdetulek			Kustutatud	Kogud aasta lõpul
				ost	muu	kokku		
1. LAADI JÄRGI								
a	Raamatud	nimetus		806	928	1734		
		eksemplar	109252	1318	993	2311	933	110630
b	Ajakirjad	nimetus		28	10	38		
		aastakäik	982	93	14	107	100	989
a+b	Raamatud ja ajakirjad kokku	arvestusüksus	110234	1411	1007	2418	1033	111619
c	Ajalehed	nimetus		11	5	16		
		aastakäik		40	11	51		
d	Käsikirjad	arvestusüksus	15	0	14	14	0	29
e	Auvised kokku	arvestusüksus	238	1	0	1	1	238
e1	audiaalteavikud	arvestusüksus	81					82
e2	visuaalteavikud	arvestusüksus	1					1
e3	kombineeritud auvised	arvestusüksus	156					155
f	Elektroon. teavikute kogu	eksemplar	16	0	0	0	0	16
g	Muud teavikud	arvestusüksus	13	1	0	1	0	14
	KOKKU(a,b,d,e,f,g)	arvestusüksus	110516	1413	1021	2434	1034	111916
2. SISU JÄRGI								
a	Il- ja lastekirjandus	eksemplar	73847			1924	680	75091
3. KEELTE JÄRGI								
a	Võõrkeeltes	eksemplar	321			4	30	295
a1	sh. vene keeltes	eksemplar	37			2	0	39

2024 aastal hangitud ~ 0,5 väljaannet elaniku kohta

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Kuna raha perioodika hankimiseks on üsna piiratud siis peame väga hoolikalt valima mida me tellime.

Tellitud said need ajalehed ja ajakirjad millel oli nõudlust ja on lugejaid. Tellimata jäid seekord väljaanded millel on 1-2 lugejat või siis tellisime väljaande mitme raamatukogu peale et seda jagada.

Nii mõndagi perioodilist väljaannet oleks soovitud lugeda paberkandjal, mis nüüd kahjuks ilmuvad ainult digitaalsel kujul, nagu ajakiri „Tervis Pluss“, ajalehed „Eesti Päevaleht“ ja „Äripäev“

Meie perioodikalugejad eelistavad paberväljaandeid digiväljaannetele.

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Rõuge valla raamatukogud ei tellinud audiaal- ja visuaalteavikke ega elektroonilis teavikke. Telliti ainult 1 auvis.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Spordivahendeid, muusikariistasid jne muud sellist ei komplekteeritud

Rõuge raamatukogu ostis Tartu Ülikooli Eetikakeskuse mängu „Eesti rahva sada valikut“

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Üldine annetuste osakaal kogude juurdekasvust oli 41 %. Annetati nii raamatuid kui ka ajakirjade/ajalehtede aastakäike. Annetamise osakaal oli raamatukoguti erinev, mõnes suurem, mõnes väiksem. Varstus, Luutsnikul, Rõuges, Mõnistes, Viitinas suurem. Missos, Haanjas, Nursis, Ruusmäel väiksem või polnud üldse.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

Inventuure sellel aastal ei tehtud. Maha kanti kõikide kogude pealt 933 eksemplari raamatuid ja 100 aastakäiku ajakirju. Enamasti kantakse maha lagunenud eksemplarid.

Kõige rohkem kanti maha Rõuge raamatukogust 611 eksemplari teavikuid ja Viitina raamatukogust 138 eksemplari teavikuid. Kuna raamatukogud on piiratud mahutavusega siis tuleb maha kanda ka vanemaid raamatuid mida enam ei loeta.

Kõik maha kantud raamatud vaadatakse üle ja terved ning korralikud eksemplarid lähevad müüki iga-aastaselt raamatulaadal.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

Sellel aastal Rõuge Valla Raamatukogu lugejaküsitlust läbi ei viinud.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Toimus üleriigiline raamatukogude rahulolu uuring. Rõuge Valla Raamatukogu rahulolu indeks oli 9,68.

Rahulolu küsitluses osalesid kõik Rõuge Valla Raamatukogu haruraamatukogud välja arvatud Luutsniku haruraamatukogu sest raamatukogu oli küsitluse ajal suletud raamatukoguhoidja haiguse tõttu.

Kokkuvõtlikult võib öelda et lugejad olid rahul kuna teenindus on kiire ja sõbralik, raamatukoguhoidja oskab soovitada head lugemist. Kogus puuduvad raamatud hangitakse mujalt ja lugeja ei jää soovitud raamatuta. Koduteenus on väga hea tasemel.

Mis võiks olla teisiti lugejate arvates? Raamatukogud võiks olla rohkem päevi avatud, rohkem võiks ruumi olla, rohkem võiks olla uusi raamatuid.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Uusi AIP arvuteid ei hangitud. Küll aga vahetati raamatukoguhoidjate tööarvutid uute vastu ja siis vaadati üle ka AIP arvutid IT spetsialisti poolt. Mõni AIP arvuti asendati raamatukoguhoidja endise tööarvutiga kuna see oli paremas korras ja uuem kui AIP arvuti (näiteks Rõuge raamatukogus)

Üldiselt kasutatakse AIP arvuteid vähe. Kasutavad need inimesed kellel on kodus halb internetiühendus või puudub see üldse. Samuti mõjutab seda kasutust ka raamatukogude vähene lahtioleku aeg. Kaugtööd tehes tullakse raamatukokku oma sülearvutiga ja kasutatakse WIFI ala.

E-teenuste kasutamisel on abiks raamatukoguhoidjad, kes ka viivad läbi vajadusel nii individuaal- kui ka grupikoolitusi.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

Ruusmäe haruraamatukogu on avatud kahe pooliku päeva asemel ühe terve pika päeva. Põhjuseks on raamatukoguhoidja vahetus. Ruusmäe piirkonda teenindab nüüd Viitina raamatukoguhoidja.

5.3.3 Lugejad

Lugejad 2023	Lugejad 2024	Muutus (+/-)
1241	1113	-128

Tabel näitab ühekordselt registreeritud lugejaid (nii esmaregistreeritud kui ka ümberregistreeritud lugejad) see tähendab et ei arvestata lugejaid topelt või mitmekordselt kuna üks inimene võib olla lugeja mitmes valla raamatukogus.

Lugejate arv on vähenenud kuna vähenenud on ka valla elanike arv. Samuti oli oma mõju ka sellel et Luutsniku raamatukogu oli pikalt suletud seoses raamatukoguhoidja haigusega. Lugejatel oli väiksem ja piiratud juurdepääs raamatukogule.

5.3.4 Külastused

Külastused 2023	Külastused 2024	Muutus (+/-)
16935	15428	-1507

Külastuste arv on vähenenud seoses lugejate arvu vähenemisega. Samuti mõjutab seda arvu ka raamatukogude piiratud lahtioleku ajad.

5.3.5 Laenutused

Laenutused 2023	Laenutused 2024	Muutus (+/-)
41892	36300	-5592

Laenutuste numbrid on seotud lugejate arvu ja külastuste arvu vähenemisega mis omakorda on seotud elanikkonna arvu vähenemisega ja ka piiratud raamatukogu lahtiolekuaegadega.

5.3.6 MIRKO teenus

Rõuge Valla Raamatukogu ei osale üleriigilises MIRKO teenuses.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

2024 aastast viidi sisse muudatus RVL statistika arvestuses. RVL statistika arvestusse ei loeta enam sama juhtkonna alluvuses olevate raamatukogude vahelisi raamatute liigutamisi. See tähendab et Rõuge valla raamatukogude vahelist raamatute laenutamist ei arvestata.

RVL on väga tänuväärne teenus ja väga vajalik teenus meie raamatukogudele. Kõiki Eestis välja antud raamatuid ei ole võimalik ega ka vajalik raamatukogudel osta. Kui meie kogus lugeja soovitud raamat puudub siis me kasutamegi selleks RVL teenust et tuua raamat mõne teise raamatukogu kogust. Selline raamatuvahetus on väga populaarne terve maakonna piires ja ka valla enda raamatukogude vahel.

RVL laenutusi välja oli 47

RVL laenutusi sisse oli 2124

Rõuge Valla Raamatukogu haruraamatukogude vaheline RVL statistika:

RVL laenutusi välja oli 4089

RVL laenutusi sisse oli 4080

Nagu numbritest näha on valla sisene raamatute liikumine suurearvuline ja väga suur osa raamatukoguhoidjate tööst selle koordineerimisel ja teostamisel. Seega peame seda statistikat väga oluliseks.

5.3.8 Infopäringud

Päringud 2023	Päringud 2024	Muutus (+/-)
544	529	-15

Infopäringute peamised teemad:

- Ajaloo kohta, nagu ajalooliste isikute kohta, parkide ajaloo kohta, müütilised olendid, viikingid, ruunid ja sümboolika
- Aiandusalast infot, nagu kurkide kasvatamisest, kiirekasvulised kurgisordid, mesilastarude eripära ja kasutus, Lehise, ebatsuuga ja hiigelelupuu kuivatamise omadused
- Elulised küsimused, nagu Kuidas saab alates aprillikuust bussidega sõita? Kuidas sorteerida jäätmeid? Tuludeklaratsiooni esitamine, Põlveliigete operatsiooniga seonduvat materjali otsimine. Kuidas teha gaasileping ümber uuele omanikule. Kuidas kustutada internetist ebavajalik? Missugused on nõuded essee kirjutamisel? Kuidas ömmelda loomadele sooje riideid? Jne.
- Faktilised päringud

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

Rõuge Valla raamatukogu ei korraldanud virtuaalüritusi.

5.3.10 Tasulised teenused

Rõuge valla raamatukogudes pakutavad tasulised teenused:

- ☒ Printimine, paljundamine
- ☒ Ruumirent
- ☐ Üritused
- ☐ Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- ☒ Pesu pesemise teenus

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Lug-d 2023	Lug-d 2024	Muutus (+/-)	Külast- d 2023	Külast- d 2024	Muutus (+/-)	Laenut 2023	Laenut 2024	Muutus (+/-)
321	292	-29	3021	2805	-216	2484	1847	-637

Laste- ja noortekirjanduse lugejate arv on vähenenud, külastused langenud ja ka laenutuste arv seega vähenenud.

Põhjuseid on mitmeid:

Lapsi jääb vähemaks

Missos ei ole enam ei kooli ega lasteaeda, seal on lapsi ainult suviti kui tullakse külastama vanavanemaid.

Mõniste lapsed kasutavad enamasti Kuutsi raamatukogu mis asub koolimajas.

Ruusmäel, Viitinas ja Nursis on jäänud ainult rühmatäis lasteaialapsi.

Väheste lugemuse üks põhjustajaid on internet ja nutimaailm. Infot saadakse kätte kiirelt ja ilma igasuguse vaevata. Lapsed ei suuda keskenduda, tähelepanu võime on väga väikene.

Huvi raamatute vastu puudub, raamatu lugemine tähendab keskendumist ja pikemate tekstide lugemist, mis on paljudele keeruline.

Koolilapsed käivad raamatukogus kohustuslikku kirjandust laenutamas või kui on mingit raamatut seoses õppetööga tarvis. Raamatut lihtsalt lugemiseks, käiakse otsimas väga harva.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Lastekirjandust komplekteerime vastavalt selle piirkonna sihtrühmadele. Nursi, Ruusmäe, Viitina komplekteerivad rohkem lasteaiaaalistele lastele kuna nende piirkonnas on lasteaia rühmad aga ei ole koole. Haanja, Varstu, Rõuge peavad komplekteerimisel silmas nii lasteaiaaalist kui ka koolilapsi.

Koolinoortele komplekteerides arvestatakse kooli poolt nõutud kohustusliku kirjandusega. Samuti uuendatakse kogusid noorsoole mõeldud raamatutega. Esikohal on eesti kirjanike teosed. Noorsookirjandust loeb meelsasti ka vanem lugejaskond.

Aimekirjanduse nõudlus on väga väikene. Ilmselt panustatakse referaatide või uurimistööde tegemisel pigem internetile kui raamatukogule.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine on pidev protsess, mille eesmärk on teha lugemisest nauditav ja väärtuslik tegevus. Raamatukogud saavad mängida olulist rolli noorte elus, pakkudes mitmekesiseid ja kaasahaaravaid üritusi, mis arendavad lugemiskust ja pakuvad inspiratsiooni. Aitavad kaasa mitte ainult haridusele, vaid ka noorte sotsiaalsetele ja emotsionaalsetele oskustele.

Sellel aastal suuremateks üritusteks olid:

Edgar Valteri näitused erinevates valla raamatukogudes. Luutsniku raamatukogus oli näitus „Edgar Valter 95/30 aastat pokusid“. Rõuge raamatukogus suur Edgar Valteri raamatute näitus kus osalesid Rõuge kooli õpilased. Vaatasime raamatuid, rääksime Edgar Valterist, tema elust ja tema töödest nii kunstniku kui ka kirjanikuna, lugesime ette erinevatest raamatutest.

Ilon Wiklandi kohvernäitus ja tegelustund „Pikk pikk teekond“, mis oli väga menukas nii Rõuge kooli õpilaste kui ka Haanja kooli õpilaste seas. Maha peetud said tunnid erinevatele vanusegruppidele 1-5 klassini. Jutt vaheldus tegelustega. Lapsed said kaasa rääkida, mõistatada, avastada ja arvamust avaldada. Tagasiside üritustele oli väga positiivne.

Koostöös Varstu kooli õpetajatega toimus mitu eesti keele tundi Varstu raamatukogus, kus tutvuti nii **Kristiina Kassi** kui ka **Roald Dahli** raamatutega. Tihe koostöö kooli ja raamatukogu vahel annab õpetajatele võimalusi viia tunde läbi väljaspool klaasiruumi ja natuke teistmoodi.

Mõniste raamatukogus tähistati **emakeelepäeva** koos Mõniste lasteaiaga lastega. Miks on emakeel meile nii tähtis? Kuidas eesti keelt hoida? Missugust keelt meil veel räägitakse? Need ja veel mitmed küsimused said vastuse leotud luuletuste ja jutuajamise kaudu. Lastele pakkus lusti rebasepoeg Reebu (käpiknukk), kes pajatas oma õpingutest. Joonistati, vaadati ja loeti raamatuid, otsiti üllatusi.

Ruusmäe lasteaiarühm on Ruusmäe raamatukogu tihe külastaja, nii kui vihma sajab on lapsed raamatukogus raamatuid vaatamas ja uudistamas. Loetakse ette jutte ja räägitakse lugusid, tutvustatakse uusi lasteraamatuid, mängitakse „**Aarete jahti**“

Toimused Viitina raamatukoguhoidja iganädalased „**Lõunatunni unejutud**“ - ettelugemised Viitina lasteaiarühma lastele.

Rõuge Valla Raamatukogu osales **Rõuge Kogukonnafestivalil** Ööbikuorus. Osalesime festivalil kaks päeva. Lastepäeval toimusid raamatukogu telgis töötubade vahelised rahunemispeatused. Kuulasime Polina Tserkassova muinasjutte, mängisime näpumänge, kohal oli raamatukogunõid Rosaalie kes luges lastele jutte ette. Festivalil osalemine oli väga edukas nii lastele huvi tekitamise kui ka üldiselt raamatukogu rohkem pildile toomise eesmärgil.

Telgi külastajaid oli palju nii laste kui ka täiskasvanute hulgast. Väljas oli pop-up raamatukogu kust said valida raamatuid lapsed ja ka täiskasvanud. Lastel oli oma ala kus sai joonistada ja lauamänge mängida. Välja oli ka kuulutatud raamatuvahetus „**Võta raamat, jäta raamat**“

Koostöö aitab ka raamatukogul ennast tutvustada lasteaiaga ja koolilastele ning pakkuda erinevaid võimalusi nii vaba aja veetmiseks kui ka õppetööks.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond. See on väga õige sõnastus meie raamatukogude kohta.

Misso raamatukogus käib koos ansambel Aleaa, kes harjutab raamatukogus kuna raamatukogul on klaver ja raamatukogu ruumid on avarad, valged ja soojad. Toimuvad digikursused eakamatele lugejatele. Suure au sees on igasugune käeline tegevus nii täiskasvanutele kui ka lastele. Saadakse lihtsalt kokku teehommikute raames kus arutatakse päevakajalisi sündmuseid või esineb mõni külaline. Misso raamatukogus on arhiiv „Missomaa“ mida raamatukoguhoidja koos vabatahtlikega korrastab.

Mõniste raamatukogus käib koos Mõniste Maanaiste Selts. Samuti veedavad raamatukogus aega hooldekodu kliendid kes loevad ajalehti, ajakirju, vaatavad raamatuid, tähistavad koos pühi jne.

Viitina ja Nursi raamatukogus toimuvad igakuised eakate kokkusaamised kus lauldakse koos laule, arutatakse päevakajalisi teemasid, peetakse plaane ühistegevusteks, kaetakse koos pidulaud ja tähistatakse sünnipäevasid. Aegajalt kutsutakse esinema mõni huvitav külaline.

Rõuge raamatukogu korraldab eakatele igakuiseid teehommikuid. Iga teehommik on eelmisest erinev. Külla on kutsunud erinevate eluvaldkondade esindajaid, käsitööentusiaste, poliitikuid, notar, tervisespetsialiste, vallaametnikke ja teisi. Teehommikud on eakate hulgas väga populaarsed. Esimesest teehommikust Anti Saarepuuga kasvas välja iganädalane senioride võimlemishommik. Võimlemisega sai nii mõnigi senior mõnele väiksemale tervisehädale leevendust. Koos võimelda on tore, see innustab rohkem tegema.

Üritused/tegevused 2023	Üritused/tegevused 2024	Muutus (+/-)
316	334	+18

Milliseid üritusi/tegevusi on raamatukogu aruandeaasta jooksul pakunud?

Üritused/tegevused	Arv
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	95
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega	3
Lugejamängud ja -võistlused	2
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	18
Kunsti- või käsitöönäitused	6
Kontserdid või muusikasündmused	4
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	131
Üldharivad loengud ja töötoad	36
Raamatukogu tutvustavad üritused, kogukonna festival, raamatulaat	39

Esile võiks tuua **Rõuge kogukonnafestivalil** osalemise pop-up raamatukoguga kus oli raamatute valik vastavalt festivali teemadele nii täiskasvanutele kui ka lastele. Toimus raamatuvahetus „Võta raamat, jäta raamat“. Väiksemad lapsed sai joonistada ja lauamänge mängida. Laste päeval toimusid töötubade vahelised rahunemispeatused kus kuulasime Polina Tšerkassova jutte, mängisime näpumänge, külla tuli raamatukogunõid Rosaalie kes rääkis lastele lugusid. Igati tore ja kordaläinud üritus kus raamatukogu tutvustas oma teenuseid.

Paljudel oli küsimusi nii raamatukogu kui seal pakutavate teenuste kohta. Vahetati usinasti raamatuid ja uuriti neid mis olid välja pandud laenutamiseks.

Ilon Wiklandi kohvernäitus-tegelustund „Pikk, pikk teekond“ oli väga menukas üritus ja huvi ning osalus oli suur nii Rõuge kooli kui ka Haanja kooli laste poolt.

Eakate teehommikud on väga populaarsed ja menukad üritused oma erinevate külaliste ja töötubadega. Nagu näiteks **Ere Raag töötuba „Mida kõike saab teha vanadest raamatutest“**, **Kohtumine Põhja Makedoonia noortega** kes tutvustaid oma kultuuri ja maad ning koos õpiti ära ka üks lihtne tants. Või siis kohtumine notariga, kohtumine vallavanemaga jne.

Vendade Gailititele mälestuspingi avamine ja ansambel Untsakate metsavendade tuur.

Koduloolise raamatu "Ühe kogukonna mitu nägu: Luutsniku ja Vana-Laitsna kultuurilugu" väljaandmine ja esitus Luutsniku raamatukogus.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Koolitused 2023	Koolitused 2024	Muutus (+/-)
6	39	+33

„Tark maaelu“ koolitused. Osalesid 3 raamatukogu: Misso, Varstu ja Viitina raamatukogu, kokku toimus 36 koolitust. Osalevatele eakatele anti tasuta nutiseade, mis on varustatud maapiirkondadele ja eakatele loodud rakendustega. Koos ja raamatukoguhoidja juhendamisel õpitakse nutiseadet ja selle erinevaid rakendusi kasutama. Koolituse eesmärk oli õpetada eakaid seda kasutama ja samas analüüsida ja vaadata kuidas ja mida eakad nutiseadmes kasutavad, et siis läbi nutiseadme maapiirkondade teenuste kättesaadavust parandada ning väärivate kasutajatega koos valmiks läbimõeldumad nutitelefonipõhised teenused ja rakendused. Tagasiside oli väga hea, eakad olid agarad nutiseadme õppijad ja kasutajad. Koolitus tõstis eakate nutiteadlikust, kadus kartus seadme suhtes ja saadi väga hästi hakkama erinevate äppide kasutamisega.

Kaks individuaalkoolitust toimus Ruusmäe raamatukogus kus siis lugejat õpetati arvet koostama, seda salvestama kausta oma arvutis, siis digitaalselt allkirjastama ja läbi e-keskkonna saatma. Koolitus oli väga kasulik, koolitusel osalejad saavad nüüd iseseisvalt oma arvete koostamise, allkirjastamise ja saatmisega hakkama.

Varstu raamatukogus toimus **5. ja 6. klassi õpilastele praktiline tund** kogude tundmaõppimiseks, kus õpilastel tuleb leida raamatuid erinevate liikide alt või siis etteantud teemadel ja märkida need otsingulehele. Koolitus aitab koolilastel raamatukogus orienteeruda ja leida raamatuid iseseisvalt.

5.5.2 Koostööpartnerid

Rõuge valla raamatukogudel on üle valla päris palju koostööpartnereid.

Me teeme koostööd nii Rõuge Põhikooliga kui ka kooli Haanja, Varstu õppekohtadega, et tutvustada lastele raamatukogu, läbi viia erinevaid üritusi, tunde ja tegelusi.

Samuti teeme koostööd Rõuge Valla Lasteaiaga, lasteaiade erinevate rühmadega üle valla.

Meie koostööpartneriteks on ka Rõuge vallas asuvad hooldekodud, nende tegevusjuhendajad, kellega koos teeme üritusi hooldekodu klientidele.

Teeme koostööd ka Võrumaa Keskraamatukoguga ja Võrumaa teiste raamatukogudega, nagu näiteks võttis raamatukogunõid Rosaalie Võrumaa Keskraamatukogu taasavamise üritusel vastu külalisi, samuti tegi raamatukogunõid Rosaalie tutvustusürituse Värskas raamatukogus. Rosaalie osales ka Võru Lastefestivali maskottide paraadil. Rosaaliet jätkus igale poole kus oli tegemist raamatute ja lastega.

Sellel aastal alustasime koostööd Rõuge Noorsootöö Keskusega. Esimene ühisüritus eakatele on tehtud. Uueks koostööpartneriks oli ka Tartu Ülikool seoses „Tark maaelu“ programmiga. Suuremate ürituste läbiviimisel teeme me koostööd Rõuge Valla Rahvamajaga.

Luutsniku raamatukogu teeb koostööd ka MTÜ Luutsniku Pääste-Ennetuskeskusega, MTÜ Luutsniku kriisiõppekeskusega, MTÜ Luutsniku Külaseltsiga ja Päästeametiga.

Nursi raamatukogu teeb koostööd MTÜ Nursi Tegusad ja Kaitseliiduga.

Teeme jätkuvalt koostööd ka Rõuge Vallavalitsuse erinevate ametnikega.

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

Millised olid aruandeaastal peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks? Valige sobivad

☐ Raamatukogu koduleht

☒ KOV-i koduleht

☒ Sotsiaalmeedia (Facebook)

☐ Raadio

☐ Televisioon

☒ Ajalehed, ajakirjad

☒ Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)

☒ Osalemine erinevatel üritustel nii vallas kui ka maakonnas

Turundusel on väga arvestatav mõju. Kui üritust reklaamida erinevate kanalite kaudu korduvalt ja korduvalt siis on ikkagi näha et see jõuab inimesteni. Öeldakse ju et kordamine on tarkuse ema. Pidevalt korrates kinnistub see paremini inimese mällu. Kui reklaam või kuulutus on tehtud huvi tekitavalt ja silmatorkavalt siis on ka kohale tulijaid rohkem juba kas või uudishimu pärast. Ja reklaamides raamatukogu, kirjutades seal toimuvatest sündmustest toob raamatukogu igal juhul rohkem pildile.

Rõuge Valla raamatukogud tasulist reklaami ei ole kasutanud.

6.2 Väljaannete publitseerimine

Raamatukogu ei publitseerinud väljaandeid sellel aastal, ka ei antud välja artikleid raamatukogutöötajate poolt.

Luutsniku raamatukoguhoidjal oli suur osa koduloolise raamatu "Ühe kogukonna mitu nägu: Luutsniku ja Vana-Laitsna kultuuriligu" väljaandmisel ja toimetamisel.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

Arengukava on tegemises ja loodetavasti saab see valmis aasta lõpuks.

Suurendada raamatukoguhoidjate töökoormust et raamatukogud oleks rohkem avatud.

Kogude korrastamine, kohaviidad, juhised kuidas kogust ise midagi leida, inventuurid.

Koostöö suurendamine erinevate organisatsioonidega, asutustega et oleks võimalik viia üritusi üle valla erinevatesse kohtadesse.

Eesti Raamatu Aasta tähistamine erinevate näituste ja üritustega

Koostöö tihendamine nii kooli kui ka lasteaiaga.

Üle elukaare õppe toetamine

Koduteeninduseks täiendava võrgustiku loomine, et jõuda inimesteni, kes sooviksid lugeda, aga ise raamatukokku ei pääse. Vajaduste kaardistamine.

Töö jätkub raamatukogude arvutite pargiga, võimalusel selle jätkuv uuendamine, internetiühenduse parendamine, arvutikoolituste pakkumine eakatele lugejatele.

Teenuste parendamine ja ühtlustamine üle valla.

Aruanne valmis Rõuge Valla Raamatukogu raamatukogutöötajate koostööna.

Direktor

Eve Grünberg